

OSTNÍK

Zpravodaj Klubu kaktusářů v Ostravě, z. s.

Číslo 483.
Ročník 48.
Říjen 2019

Echinocereus fitchii Britton & Rose, SB 861 (foto Lumír Král)

Z naší činnosti

Hej hola, škola volá – tak si mohli dnes zvolat děti, kteří začínají nový školní rok. Jestli však jásali radostí, se nedá zrovna říct. To kaktusáři se už na svoji první schůzku 2. září po prázdninách těšili. Hlavní program zajistil Ing. Jaroslav Vích, který letos projel Argentinu, Uruguay a jižní Brazílii, aby důkladně prostudoval rod *Wigginsia*. Zvláště cestoval po lokalitách A. V. Friče, aby prozkoumal zhruba po sto letech jeho nálezy. Přednáška byla nazvaná „Křížem krážem za wigginsii“, nyní jsme viděli 1. část. Poprosil jsem přednášejícího Jardu Vícha, aby mi napsal jména promítaných rostlin a jejich lokality, aby si každý mohl připomenou nádhernou, odbornou přednášku o wigginsii (viz níže). Děkujeme přednášejícímu za pěkné obrázky, povídání a budeme se těšit v lednu na 2. část. KL

Wigginsia calvescens na stanovištích:

Paso de los Libres – Mercedes, RN 123, Rio Miriñay, Argentina

Barra do Quaraí, BR 472, RGdS, Brazílie

Wigginsia langsdorfii na stanovištích:

BR 290, km 699,5 Fazenda Pedregulho

BR 473, jižně od Sao Gabriel

„Severní cesta“ Lavras do Sul – Ibaré

RS 357, západně Lavras do Sul

Jižně od Lavras do Sul

Rincao do Inferno

Arroio Velhaco

Pedra do Leao, Cacapava do Sul

Itapua poblíž Porto Alegre

2 stanoviště poblíž BR 290 (Parque Eldorado, Arroio dos Ratos – Pantano Grande) jižně od Encruzilhada do Sul

BR 392, km 164, jižně od Cacapava do Sul

BR 392, Cangúcu

Monte Bonito, Pelotas

RS 265 severovýchodně od Piratini

Wigginsia pulvinata na 2 stanovištích u RUTA 8, dptm. Treinta y Trés, Uruguay

Wigginsia horstii 3 stanoviště mezi Minas do Camaqua – Quaritas, RGdS, Brasil

Nový nález wigginsie z Cuchilla de Haedo v Uruguayi, provizorně nazvaný *Wigginsia supergladiata* n.n.

Wigginsia gladiata na 2 stanovištích u RUTA 31, poblíž Rincón de Valentin, dptm. Salto, Uruguay
JV

Obrázky našich členů

***Echinocereus fitchii* Britton & Rose - The Cactaceae 3: 30, 1922.**

Echinocereus reichenbachii var. *fitchii* (Britton & Rose) Benson 1969d:127.

Echinocereus reichenbachii subsp. *fitchii* (Britton & Rose) Taylor 1997:9.

Rostlina dnes vedena spíše jako var. nebo ssp. *reichenbachii*, byla pojmenována na počest Williama R. Fitcha, který doprovázel J. N. Roseho na cestách do Střední Ameriky a západního Texasu. Typová lokalita se nachází u Laredo v Texasu, poblíž hranice s Mexikem. Další nálezy byly hlášeny podél řeky Rio Grande, až téměř k Eagle Pass, severozápadně od Laredo, ale i v severní Coahuila až po Cuatrociénegas, obývá štěrkovité, obvykle vápencové půdy polopouští, ve výškách 90 - 300 m n. m.

E. fitchii je jedním z nejsnáze pěstovatelných a nejvděčnějších *echinocereusů*. Tomu také odpovídá jeho četné zastoupení ve sbírkách, stejně jako častá nabídka. Je to samozřejmě způsobeno i krásou rostliny a zejména květů, Rostliny dobře snášejí slunce i přistíněné stanoviště, jsou tolerantní k drobnějším pěstitelským chybám. Za zimování v chladnu v suchu a na světle se odvděčí zvýšenou násadou květů. Rozmnožujeme výsevem semen.

pokračování na straně 127

Podzimní setkání kaktusářů u Martina Kolínka

V úterý 18. 9. 2018 proběhlo rozloučení s kaktusářskou sezónou u našeho člena, pana Martina Kolínka. Letos se nás sešlo devět, abychom si prohlédli Martinovu sbírku, povykládali si o rostlinách apod. Sběrka je v nádherném místě v přírodě, kde mají kaktusy čistý vzduch, ale i drsné klima v mrazové dolině u potoka. Krásná sbírka se rok od roka stále zvětšuje a rostliny jsou pěstovány s láskou. V diskuzi se Martin zmínil o postavení dalšího skleníku, nového místa na zimování kaktusů a dalších pěstitelských aktivit.

Martiník Josef, Frýdl Franta, Lichý Bedřich, Zálesný Jiří, Klouda Pavel, Kupka Antonín, Kolínek Martin

Slovák Stanislav, Lichý Bedřich a Kolínek Martin při prohlídce skleníku

Legendární Ruta 40 - 5. část

Ze San Carlos de Bariloche jsme pokračovali na lokalitu *Austrocactus colloncurensis*. Jak už název napovídá, lokalita se nachází kolem řeky Collón Curá. Celá oblast západně od Ruta 40 je velmi zajímavá, jak po stránce botaniky, tak i přírodních krás, turistického využití apod. V Confluencia je odbočka na starou cestu Ruta 40, která se už nepoužívá pro její obtížnou sjízdnost. Zde se minulosti našlo hned několik nových objevů kaktusů, takže by bylo asi dobré se zde po létech znovu podívat. Také zde směrem na sever začíná výskyt endemitého jehličnanu *Araucaria araucana*, který roste přes národní park Lanín až po Primeros Piños. Centrum turistických aktivit se nachází v městečku San Martín de los Andes, pro zájemce představují malou mapku, kde jsou znázorněny pěší či cyklistické oblasti na výlety.

Pár kilometrů za San Carlos de Bariloche se nachází lokalita austrokaktusu, který Beckeberg popsal jako *Austr. gracilis*. Dnes je tento název neplatný a kytička je vedena jako *Austrocact. coxii*. Lokalita se nachází na pozemku soukromé estancie, proto jsme se šli zeptat majitele, zda můžeme projít na nedaleké skály. Doprovod nám dělal syn majitele, který následně dostal za ochotu pár suvenýrů.

Potom jsme pokračovali dále na sever. Krásná krajina je u Confluencia, kde byla kdysi odbočka na starou cestu Ruta 40, dnes už se zde nejezdí. Cesta sice existuje, ale je poměrně těžko sjízdná s častými vymletými místy po bouřkách. Zajeli jsme se pár kilometrů do hor podívat, zda tam nebude něco zajímavého, ale nesháně na cestě a blížící se večer nás vrátil zpět. Našli jsme si pěkné místo na kempování u řeky s nádhernou vyhlídkou na okolní skály, prostě paráda. Krásná řeka, nedaleké jezero Lago Traful, to všechno je k rybolovu, jak stvořené. Všude se začínají vyskytovat araukarie, které jsou prostě nádherné.

na lokalitě *Austrocactus (gracilis) coxii*, u San Carlos de Bariloche, nás provázal syn majitele pozemku

Austrocactus (gracilis) coxii, nedaleko od San Carlos de Bariloche

okolí řeky Rio Limay slouží k zajímavým turistickým aktivitám jako rybaření, rafting, trekking apod.

Cesta Ruta 40 se dále točí na sever, kolem řeky Collón Curá, která se vlévá do řeky Rio Limay. V oblasti, kde se vyskytuje *Austrocactus coxii*, jen kolem řeky Collón Curá typová lokalita *Austrocactus colloncurensis*, který má mít červenou bliznu. Rostliny jsou si vzhledově velmi podobné, až na tu barvu blizny. Nešťastný je i sám popis nového druhu *A. colloncurensis*, kde autoři uvádějí, že blizna je červená, ale může být i žlutá. To svádí k názoru, že by se nový druh měl zrevidovat a řadit ho jako synonymum pod *Austrocactus coxii*.

Austrocactus colloncurensis na typové lokalitě, a řez jeho květu

Austrocactus coxii, 12 km před Junin de los Andes a řez květu

Asi 30 km od Junin de los Andes je další městečko San Martín de los Andes, které je považováno za centrum výchozích turistických výletů. Fantastická krajina s mnoha jezery a zajímavými skalními útvary, potěší všechny milovníky přírody. Ruta 40 pokračuje nedaleko od Junin de los Andes na sever do Zapaly. Zajímavá je však souběžná cesta vedoucí pod horami přes Alumine, Primeros Piños do Zapaly. Kousek nad Junin de los Andes je odbočka do Národního parku Lanín, kde roste spousta nádherných rostlin. Typickým stromem je zde *Araucaria araucana* nebo keře s červenými květy *Embothrium coccineum*. Pěkné jsou i cibuloviny či skalničky jako *Oxalis adenophylla*, *Anemone multifida*, *Quinchimalium chilense*, *Chlorea alpina*, *magellanica* nebo *virescens*, *Oreopulos glacialis*, *Sisyrinchium laetum*, různé druhy *Calceolaria* nebo *Junellia*. Z kaktusů je to především variabilní *Austrocactus coxii*, *Maihuenia poeppigii* nebo *Maihueniopsis*. Na druhé straně od Ruta 40 na východ, vede cesta R 237 kolem řeky Rio Limay, přehrady Piedra del Aguila, Picun Lauфу, El Chocón až do města Neuquén. V této oblasti rostou zajímavé, nádherné druhy austrokaktusů. Nedaleko města Zapala se nachází národní park Laguna Blanca.

v každém městě je socha San Martina, tentokrát v městečku San Martin de los Andes, prov. Neuquén

Araucaria araucana - Parque Nacional Lanín - Bosque de Araucarias

Nedaleko Zapaly byly popsány nové druhy *Austrocactus longicarpus* nebo *Pterocactus neuquensis*, kvetoucí z boku tmavě fialovými květy. Rostou zde ještě další zajímavé druhy, o kterých se ještě v budoucnu určitě něco dovíme.

Austrocactus longicarpus u Zapaly a řez květu

Pterocactus neuquensis na typové lokalitě nedaleko městečka Zapala a řez květu

V provincii Neuquén je hned několik muzeí, kde vystavují kostry dinosaurů. Je to tak fantastická rarita, která se musí vidět. Neváhali jsme a několik muzeí jsme navštívili. Když někde za vesnicí narazí na kosti a vykopou je, hned pro ně postaví halu s budovou, aby je mohli vystavovat veřejnosti. Je vidět jak si místní cení historické vykopávky. Navštívili jsme dokonce v té době největšího dinosaura *Argentinosaurus huinculensis*, v Museo Municipal Carmen Funes, dlouhého 33 m.

Amargasaurus cazai v Museo municipal de Villa El Chocon

Gigantosaurus carolinii nalezen u Villa El Chocon v roce 1993

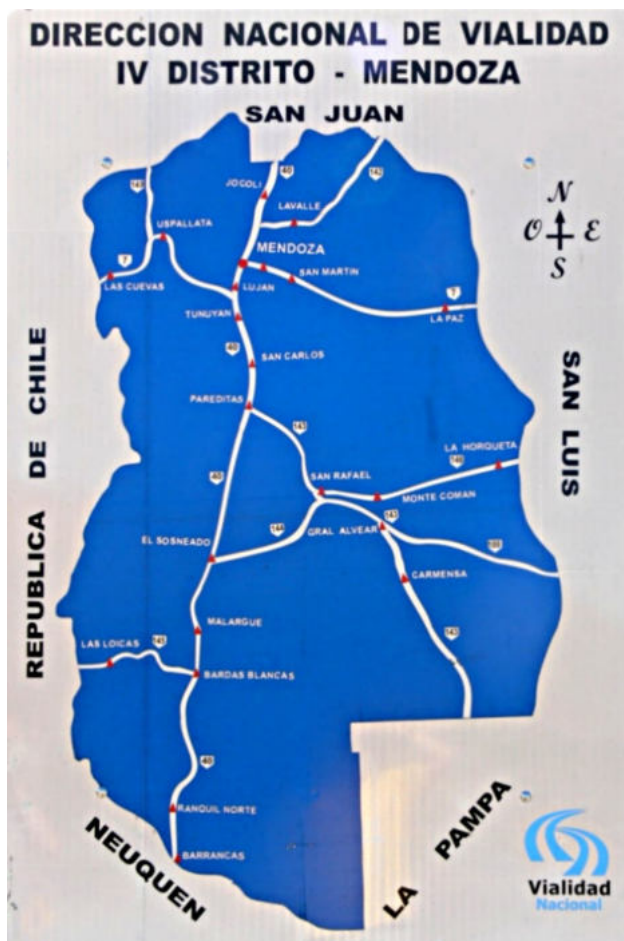
na stavbu správní budovy v národním parku Laguna Blanca, byly použity vápencové kameny ze zkamenělinami amonitů

Kromě dinosaurů je možné v přírodě běžně narazit na zkameněliny amonitů. V národním parku Laguna Blanca, byly dokonce kostky se zkamenělými amonity použity na stavbu budovy. Viděli jsme amonity hned na několika místech, někde jich bylo tak moc, že jsme po nich museli chodit, škoda že se nedají přivést domů.

Ze Zapaly vede Ruta 40 na sever, přes města Chos Malal, Buta Ranquil na hranici mezi provincií Neuquén a Mendoza. Zajímavá je i západní cesta pod horami ze Zapaly na Las Lajas, Loncopue až do lyžařského centra Caviahue, kde v pozadí vévodí kouřící sopka Copahue. Zde roste fantastická, malá, růžicovitá *Viola copahuensis*. Na čedičových skalách dominuje *Araucaria araucana*, kolem pěkných menších vodopádů rostou další zajímavé skalničky či cibuloviny.

na svazích u cesty roste *Viola copahuensis*, v pozadí kouřící sopka Copahue

mapa provincie Mendoza, nedaleko Ranquil Norte si řeka Rio Grande prorvala průtok přes tvrdý čedič

Bardas Blancas, geologicky zajímavá oblast, kde vystavují na náměstí zkameněliny

U řeky Rio Grande jsme zastavili už několikrát, ale vždy se dá najít něco nového. Jednou to jsou *Viola tectiflora*, jindy např. divoce vytrněný *Pterocactus fischerii*, který kvetl tmavě fialovými květy. Celá krajina je po výbuchu sopky černá, přesto zde vegetace krásně bují.

V městečku Bardas Blancas jsou na náměstíčku vystavené zkameněliny nebo sestavené kosti dinosaurů, v pozadí je vidět horská tektonická činnost, kde je nadzdvížený celý horský masív. V obchůdku se dá nakoupit proviant, naproti je hospůdka, kde šéf nabízí i ubytování v pěkném kempu, takže jsme to jednou vyzkoušeli. Náhodou zde přijel také německý turista na kole, který si dal rok volno od rozpustilých dětí. Jirka si s ním dlouze povykládal.

Viola tectiflora a *Pterocactus fischerii* u mostu řeky Rio Grande, La Pasarela

Ruta 40 stále pokračuje na sever, do městečka Malargüe, v okolí je nádherná příroda se skalnatými útvary, několik dolů, ale rostou zde i velmi zajímavé kaktusy. Proto jsme zde udělali několik okružních, průzkumných výletů a vyplatilo se to. Už jen ta fantastická příroda, skály znázorňující staré hrady Castillos de Pinchera, plno amonitů, povalující se všude kolem, až není kde šlápnout. Cestování po Ruta 40 nabízí stále nové a nové zajímavosti. Je to dobré místo na prohlídku kaktusů. KL

Opustili naše řady

Otakar Potyka (30. 5. 1936 - 22. 9. 2019)

*Motto: Až umřu, na světě nic se nestane a nezmění,
jenom já ztratím svou bídu a změním se ze všeho,
snad stanu se stromem, snad děckem, snad hromadou kamení,
smrti se nebojím, smrt není zlá, smrt je jen kus života těžkého.*

Jiří Wolker

V neděli, dne 22. 9. 2019, ve věku 83 let zemřel po dlouhé nemoci pan Otakar Potyka st. z Orlové. Ota, jak jsme mu říkali, byl profesionálním zahradníkem a své znalosti a zkušenosti dokázal plnou měrou uplatnit při pěstování kaktusů a sukulentů. To, co se nám dařilo jen s obtížemi, on dokázal zvládat s virtuositou mistra. Vynikající byly jeho přednášky, kdy ukazoval, jak to dělá, učil nás roubovat, vysévat a množit. V jeho prostorných sklenících vždy bylo, co k vidění i ke koupení. Jeho výpěstky jsou ozdobou mnoha sbírek. A to nejen na severní Moravě. Pravidelně, před kaktusářským sympoziem Kaktusy v Pobeskydích, se k němu sjížděli pěstitelé nejen z celé republiky, ale i ze zahraničí. Ota také pravidelně své rostliny vystavoval a jeho rostliny byly vždy obdivovány. Znal jsem Otu mnoho let. Marně vzpomínám, kdy jsem byl u něho v Orlové poprvé. Vždy to ale stálo za to. U něho jsem poprvé viděl echinocereusy, zasazené celoročně na záhonu u plotu. Bohužel, jeho zdravotní stav se v posledním roce zhoršoval. Ota měl štěstí, že jeho syn, také Otakar, kráčí v jeho stopách. Nemá to určitě lehké. Otova smrt nás zasáhla a čs. kaktusářství ztratilo jeho smrtí dalšího vynikajícího člověka a pěstitele. Budeme vzpomínat. Ostravští kaktusáři

Čest jeho památce!

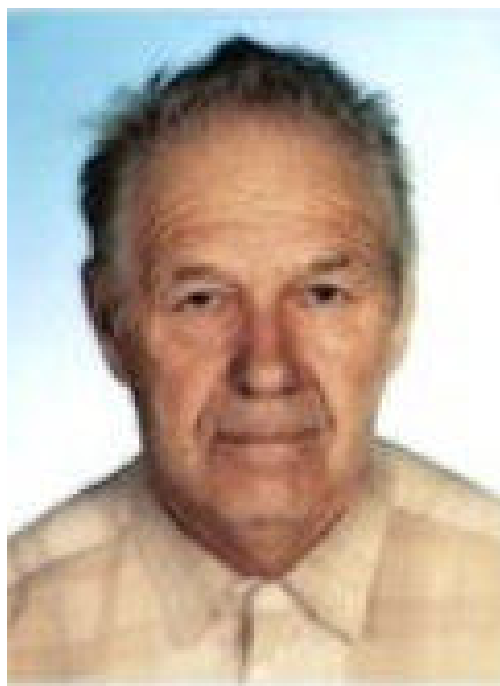

poslední návštěva sympozia Kaktusy v Pobeskydích v roce 2018 (zleva: Ing. Jaroslav Vích, Otakar Potyka st., Josef Barčák)

zleva: Otakar Potyka, Jan Novák, Miroslav Přerovský, návštěva u Potyky 21. 9. 1981

Dieter Kutschker (21. 1. 1941 - 23. 9. 2019)

Dietera si pamatuje zřejmě jen starší generace. Mnoho let byl jednatelem kaktusářského kroužku při ZK Ostroj v Opavě a distributorem časopisu Kaktusy. Po zrušení SČK se jako kaktusář angažoval ve Svazu zahrádkářů a zúčastňoval se mnoha zahrádkářských výstav. Díky němu se podařilo v sedmdesátých letech minulého století vydávat opavský kaktusářský zpravodaj Chlupatý kaktus. V době, kdy se normálním způsobem nedalo tisknout nebo kopírovat, zabezpečil jeho tisk. Čísel zpravodaje nevyšlo mnoho, protože koncem sedmdesátých let se změnili funkcionáři kroužku a nebyla vůle ve vydávání zpravodaje pokračovat. V posledních letech provázely Dietera zdravotní problémy. Přesto ale na kaktusy nezanevřel a dále je pěstoval ve svém skleníčku na Hradecké ulici v Opavě. Kdo jste Dietera znali, věnujte mu tichou vzpomínku.

Čest jeho památce !

Zpracoval Ing. Jaroslav Vích

Informace

- přednáška 4. 11. 2019 - **Ing. Vítězslav Langer**: USA 2015
- Mikulášská schůzka - v **pátek 6. 12. 2019** reustaurace Oáza od 16. hodin
- 6. 1. 2020 - **Ing. Jaroslav Vích**: Argentina Brazílie, Uruguay - 2. část
- 3. 2. 2020 - **Jiří Zálesný**: Peru 2019
- **Klub kaktusářů Astrophytum Brno pořádá v sobotu 12. 10. 2019** tradiční sympozium

- Schůzky pěstitelů kaktusů a jiných sukulentů s promítáním obrázků a přednáškou se konají **každé první pondělí v měsíci** (mimo letních prázdnin) v 17.hod., ve **Středisku přírodovědců v Ostravě-Porubě** (Čkalovova 1881/10, u zimního stadionu). Přijďte mezi nás.
- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě i příspěvky do Ostníku zasílejte na adresu předsedy: lumir.kral@seznam.cz
- Aktualizované informace najdete na internetových stránkách Klubu: www.pavko.cz/kko

Obrázky našich členů - pokračování ze strany 114

***Mammillaria haudeana* Lau et Wagner, Kakt. und and. Sukk., 29(11): 250, 1978.**

Tuto oblíbenou miniaturní mammillárii objevil A. B. Lau v roce 1975. Rostlinu našel v blízkosti městečka Yecora v mexickém státě Sonora, do sbírek se rozšířila pod číslem L777. Rostliny rostou na plochých výchozech skal v miskách vyplněných chudou půdou a štěrkem, některé mohou růst i v trávě. Průměrná roční teplota je asi 13 °C a během zimy se vyskytují také noční mrazíky a sníh. *Mammillaria haudeana* kvete v domovině na přelomu dubna a května. Patří spolu s *M. goldii* a *M. roczeckii* do okruhu *M. saboae*. Před několika lety se u nás objevily rostliny s označením "Maycoba". Jsou na první pohled odlišné od původních *M. haudeana*, jsou větší a mají více trnů, které jsou i delší. *Mammillaria haudeana* má stonek mohutnější, až 40 mm vysoký, to platí i o délce bradavek, která jsou u *M. saboae* přibližně 2,5 - 3 mm, kdežto u *M. haudeana* 3,5 mm. Okrajových trnů má *M. haudeana* větší počet (až 45) a jsou o 3 - 4 mm delší, než u *M. saboae*, i semena jsou v celém okruhu největší. Rostliny jsou cizosprašné, takže k tvorbě semen potřebuje dvě geneticky různé rostliny. Pěstování ze semen je obtížné, proto pěstitelé semenáčky většinou roubují.

Echinopsis Fondadiev Schick

Obliba hybrid rodu *Echinopsis* trvá už dlouhá desetiletí. I já jsem pěstoval Reinholdovy nebo Wessnerovy hybridy, dnes frčí hybridy Schicka. Každá hybrida vyniká nádhernými velkými květy, různých barev, na obrázku je hybrida Fondadiev.

Adresy autorů:

Král Lumír, e-mail: lumir.kral@seznam.cz

Ing. Vích Jaroslav, e-mail: jaroslav.vich@gmail.com

OBSAH – ŘÍJEN 2019

Z naší činnosti	114	Legendární Ruta 40 - 5. část	116
Obrázky našich členů	114	Opustili naše řady (Potyka, Kutschker)	125
Podzimní setkání kaktusářů		Informace	127
u Martina Kolínka	115	Obrázky našich členů - pokračování	127

OSTNÍK

zpravodaj pro potřeby členů Klubu

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, z. s., IČ 024 17 235, 747 68 Kyjovice 170, říjen 2019

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava - Poruba, tel.: 605058070.

Objednávky, distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bajera 6038/5, 708 00 O.-Poruba, mobil: 724137021

Mammillaria haudeana, Yecora, Sonora

Echinopsis Fondadiev Schick